MAATALOUS

Säilörehukesä on aina outo, mutta tämä oli todella outo. **HUIPPUOSAAJA ANU ELLÄ, PRO AGRIA SATAKUNTA**

Sateet sanelivat viljelijän aikataulut kylvöstä kyntöön

Kylvöjä tehtiin sateiden välissä kolmen kalenterikuukauden aikana ja puinteja neljän. Työläs kasvukausi uuvutti viljelijät.

Kasvukausi oli poikkeuksellisen raskas hankalien säiden takia, toteaa palvelupäällikkö **Henri Honkala** Pro Agria Etelä-Pohjanmaalta.

Kylvöjä tehtiin sateiden välillä huhti–kesäkuussa, ruiskutukset sujuivat yhtä tuskallisesti ja puinnit venyivät elokuun lopulta marraskuulle.

Periksi ei ole kuitenkaan annettu, päinvastoin. Korjuuviiveistä huolimatta syyskynnötkin ovat pitkällä. Juurikasta nostetaan edelleen, Honkala toteaa.

Yllättävän sitkeästi viljelijät ovat yrittäneet satoa korjata, vaikka se ei enää loppuvaiheessa ollut taloudellisesti järkevää, toimialavastaava **Hannu Lehtikangas** Pro Agria Kymenlaaksosta toteaa.

Osa viljelijöistä sai ison viljasadon. Laatukin oli hyvä siellä, missä puimaan päästiin ajoissa.

Etelä-Pohjanmaalla jäi puimatta vajaat kymmenen prosenttia kylvöistä, rypsistä 20–25 prosenttia. Kymenlaaksossa tilanne on hyvin samanlainen, Lehtikangas sanoo.

Sato lienee lähellä keskimääräistä, vaikka tarkkoja tietoja saadaan vasta, kun tuloslaskelmia aletaan laatia, Lehtikangas arvioi.

Osa viljelijöistä sai ison sadon ja laatukin oli hyvä, jos puimaan päästiin ajoissa. Toisilla peltoon saattoi jäädä jopa puolet viljoista. Viimeksi puiduissa erissä oli laatuongelmia eivätkä kaikki kelpaa myyntiin.

Pohjois-Savossa satoi kesä–heinäkuussa yli kaksinkertaisesti normaaliin verrattuna. Nurmisadot olivat määrältään isoja, mutta laatu jäi paikoin heikoksi.

Esikuivattua säilörehua ei tahtonut saada sateiden takia ja sateet huuhtoivat ravinteita, tiimiesimies **Hannu Mäkipää** Pro Agria Pohjois-Savosta.

Viljojen sato lienee lähellä keskimääräistä, mutta vaihtelut ovat isoja, Mäkipää sanoo. Sateiden takia kyettiin tekemään vain osa kesän kasvinsuojeluruiskutuksista.

Maan rakenteelle syntyi vaurioita

Neuvojat ovat huolissaan peltojen rakenteesta. Sitä pilattiin väistämättä, kun pelloilla jouduttiin ajamaan maan ollessa märkää.

Honkalan mukaan märkää oli jo toisena syksynä peräkkäin. Vuosi sitten perunaa nostettiin Suupohjassa märissä oloissa ja nyt keväällä maiden muokkaaminen oli työlästä.

Ensi kevät lienee vielä hankalampi.

Mäkipää murehtii pitkäaikaisia vaikutuksia. Tämän syksyn tiivistymistä kärsitään vielä vuosien päästä.

Sadekesä paljasti armottomasti kuivatuksen puutteet. Samoin kalkituksia tarvitaan, jotta maan mururakenne säilyy ja pellot läpäisevät vettä.

VEIKKO NIITTYMAA

MARKKU VUORIKARI

Säilörehun ensimmäinen sato oli monella tilalla valtava. Märkyys haittaisi pahimmin kolmannen sadon korjuuta.

Säilörehusta pääosin hyviä satoja

Etenkin kesän ensimmäinen säilörehusato onnistui monin paikoin hyvin.

”Kevätsato oli joko normaali tai suuri, ei juuri missään huono”, nurmen tuotannon huippuosaaja **Anu Ellä** Pro Agria Satakunnasta kertoo. Satoa tuli hyvin kaikilla nurmiseoksilla.

Valion tutkimien yli 12 000 näytteen perusteella sulavuutta kuvaava D-arvo oli keskimäärin 679 grammaa kilossa kuiva-ainetta. Luku on parempi kuin kahtena edellisenä vuonna.

Huonojen rehujen osuus on toistaiseksi tavallista pienempi.

Kuivaheinän teko oli runsaiden sateiden vuoksi hankalaa lähes koko maassa, samoin olkien korjuu. Tämä voi aiheuttaa talvella homeongelmia, MTT:n tutkija **Arja Seppälä** sanoo.

Toisessa sadossa vähän valkuaista

Monella tilalla myös toinen säilörehurehusato onnistui, mutta valkuaispitoisuus oli tyypillisesti matala.

”Lietteen levityksessä oli ongelmia, kaikkia suunniteltuja ravinteita ei ehkä saatu peltoon. Myös valtava kevätsato saattoi viedä ravinteita yllättävän paljon”, Ellä pohtii.

Raakavalkuaispitoisuuden keskiarvo oli Valion analyysien mukaan 136 grammaa kilossa kuiva-ainetta. Yleensä pitoisuus on noin 144 grammaa.

Eniten vaikeuksia oli kolmannen rehusadon korjuussa. Märkyys haittasi sitä lähes koko maassa.

”Riittävyyden kanssa voi tulla ongelmia märimmillä alueilla.”

Eniten korjuuvaikeuksia oli Pohjois-Savossa, Kainuussa, Etelä-Pohjanmaalla ja Pohjois-Satakunnassa. ”Paikoin paalit lähtivät kellumaan tulvan mukana”, Ellä muistuttaa.

”Säilörehukesä on aina outo, mutta tämä oli todella outo.”

Täydennyksille runsaasti tarvetta

Mennyt märkä kesä vaikuttaa nurmiin myös ensi kesänä, etenkin jos kasvustoa on hukkunut tai nurmea on korjattu märältä pellolta.

Uudelleen perustamisia ja täydennyskylvöjä tarvitaan todennäköisesti tavallista enemmän. ”Nurmien tiheyttä kannattaa seurata tarkasti, ettei ongelma kertaannu.”

TERHI TORIKKA

Sokerijuurikkaasta nostamatta pari kolme prosenttia

Sokerijuurikkaasta on nostamatta enää pari–kolme prosenttia, Sucroksen viljelypäällikkö **Tero Tanner** kertoo.

Viime syksy oli korjuun kannalta hankala, mutta tämä on ollut vielä vaikeampi.

Nostokauden alussa tiloilla tehtiin kahta työtä päällekkäin, kun viljan puinnit venyivät tavallista myöhempään.

Juurikkaan nosto sujui jonkin aikaa kohtuullisesti runsaista sateista ja märkyydestä huolimatta, Tanner toteaa. ”Sitten yllätti lumi, joka toi lisää haasteita.”

Nyt toivotaan pikkupakkasia, jotka saisivat pellot kantamaan.

Sokerijuurikasta ei yleensä ole jäänyt maahan, mutta nyt niin käy, Tanner sanoo. Joillakin alavilla lohkoilla vesi on noussut vesistöistä pelloille ja juurikasta on pilaantunut.

Tannerin arvio maahan jäävästä alasta on yhden–kahden prosentin luokkaa. Kaikkiaan juurikasta kasvaa tänä vuonna 12 000 hehtaarilla.

Sokeripitoisuus hyvä

Sadon sokeripitoisuus on ollut odotuksia parempi. ”Märkänä syksynä sokeriprosentti ei yleensä nouse kovin korkealle, mutta nyt se on ollut yli 16”, Tanner kertoo.

Pakkaskauden jälkeen pitoisuus on lähtenyt laskuun. Kun kylmyys tuhosi lehdet, juurikas on kasvattanut uusia lehtiä ja käyttänyt siihen juuressa olevaa energiaa.

Multaa on tehtaalle tullut kuormien mukana paljon. ”Koneiden puhdistuskapasiteetti on kovilla.”

Ensimmäisellä käyntiviikolla tehdasta piti käyttää osateholla, mutta sen jälkeen raaka-ainetta on riittänyt.

Laskeeko hankala syksy ensi vuoden viljelyhalukkuutta?

Tanner arvioi, että kiinnostusta riittää. ”Juurikas on hyvä kasvi viljelykierrossa ja selkeästi edelleen kannattava, vaikka viljan hinta onkin noussut.”

SATU LEHTONEN

MARKKU VUORIKARI

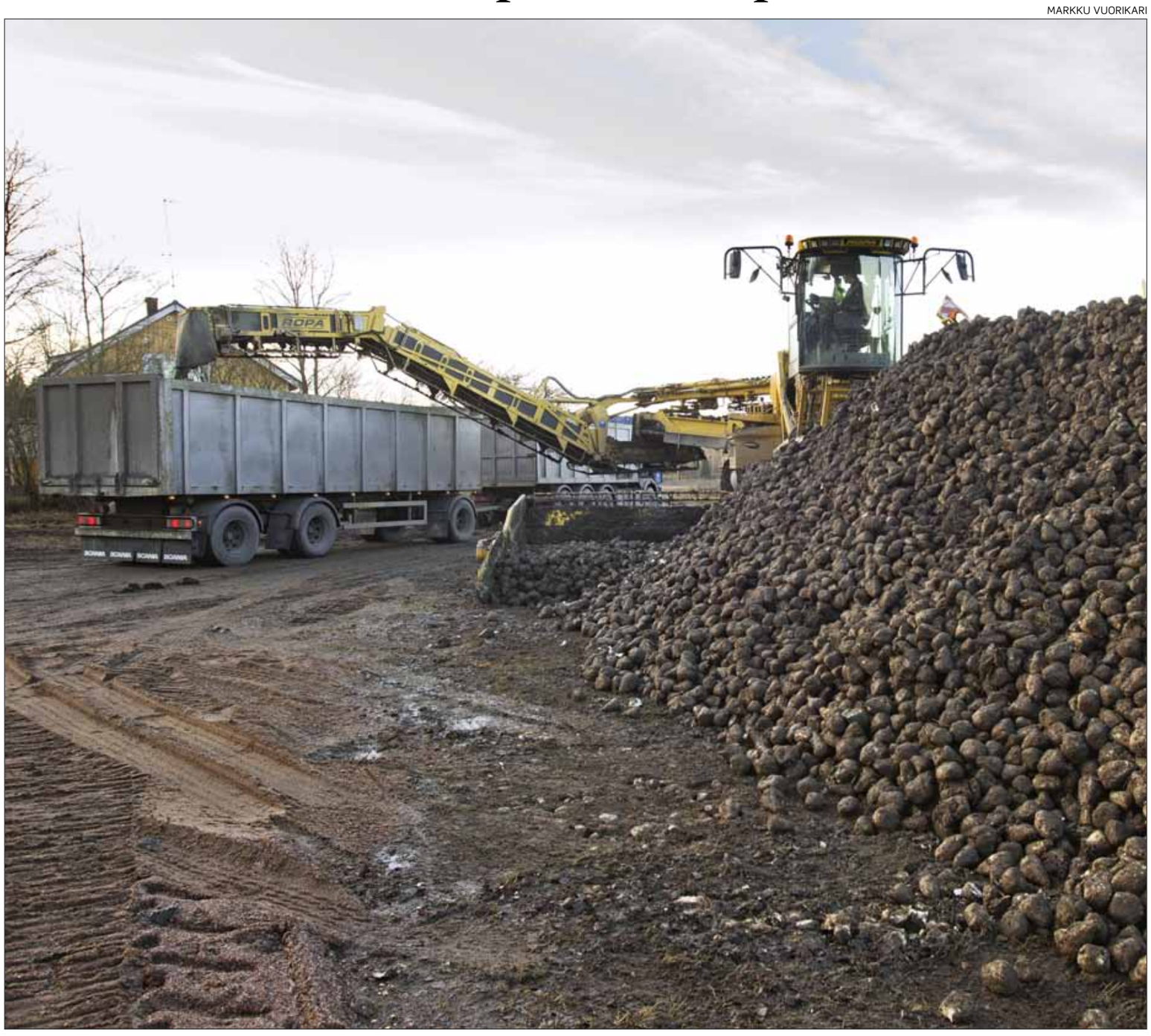

Viljelijöiden omistaman Multapois Oy:n puhdistuskuormain lastasi maanantaina Juha Vainion juurikasta Perniössä.

Perunannostot jatkuvat edelleen

Sato jää selvästi keskimääräisestä

Perunannostot jatkuvat tänä vuonna poikkeuksellisen pitkään. Sinnikkäimmät viljelijät yrittävät nostaa perunaa edelleen.

Yleensä nostoista valtaosa tehdään syyskuussa ja loput lokakuussa.

Kokonaissatoon ei kuitenkaan ole tulossa enää suurta muutosta. Ruokaperunan sato jäänee tänä vuonna noin 35 prosenttia viimevuotisesta, arvioi MTK:n kasvinviljelyasiamies **Antti Lavonen**.

”Kun mukaan lasketaan vielä ruokateollisuusperuna, vähennys on melkein 40 prosenttia.”

Perunaa on tällä hetkellä varastossa saman verran kuin normaalina vuonna olisi tammikuussa. Varastoista puuttuu 2,5 kuukauden sadon verran perunaa.

Kotimaan sato ei tule mitenkään riittämään kulutukseen, joten teollisuus- ja suurkeittiöperunan tuonti käynnistyy jo syyspuolella, Lavonen arvioi.

3 800 hehtaaria tuhoutui ainakin osittain

Vähennyksen taustalla on sekä pienentynyt ala että kasvukauden vaikeat olot. Vaikka nostoja yhä jatketaankin, perunaa jää väistämättä peltoon.

Satovahinkoalat ovat tänä vuonna huomattavan suuret. Sekä osittain että kokonaan tuhoutunutta alaa on ilmoitettu kumpaakin noin 1 900 hehtaaria.

Suurin osa siitä on ruokaperunaa, mutta merkittävä määrä myös tärkkelysperunaa on jäänyt maahan.

Lavosen mukaan tällä hetkellä on mahdotonta arvioida, miten kosteudesta ja myöhäisestä nostosta kärsineet perunat kestävät varastointia.

Kosteudesta on tosin ollut myös hyötyä.

”Toisaalta tasaisen märän kesän jäljiltä rupi ei ole tänä vuonna juurikaan tuottanut laatutappioita. Esimerkiksi sateesta pahoin kärsineellä Suupohjan alueella sadon laatu on hyvä.”

Vaikeuksia on ollut ympäri Länsi-Eurooppaa

Perunasato on kärsinyt Suomen lisäksi myös muualla Euroopassa. Ruotsissa vain Skoonessa sato on tavanomaista suurempi. Muualla sato on selvästi tavanomaista heikompi.

Samoin on tilanne Tanskassa, jossa korjuukauden sateiden lisäksi satoa on pienentänyt melkein viidenneksen kutistunut viljelyala. Vaikeista kasvuoloista on kärsitty myös Britanniassa, Hollannissa ja Belgiassa. Päätuotantoalueista vain Saksassa on saatu hyvä sato, tosin siellä kin viime vuotta pienempi.

”Euroopassa on nyt heikon sadon myötä kova kysyntä. Se on nostanut perunan hintaa.”

JUHANI REKU

Halvat tuontivihannekset eivät ole tänä vuonna uhka

Sekä porkkanan, keräkaalin että sipulin varastomäärät jäivät tänä vuonna selvästi keskimääräistä pienemmäksi, kertoo kasvinviljelyasiamies **Mika Virtanen** MTK:sta.

Suomen lisäksi tavanomaista heikommat sadot saatiin muuallakin Euroopassa. Näin ollen halpojen tuontivihannesten vyöry ei uhkaa Suomea talvellakaan.

Tavanomaista niukempien varastojen vuoksi avomaavihannesten uhkana ei ole hinnanalennuspaineita. Toisaalta vaikea sadonkorjuukausi nosti tuotantokustannuksia ja varastohävikin odotetaan olevan tavanomaista suurempi.

”Taloudellisesti tämä vuosi ei ole tiloille hyvä”, Virtanen tiivistää.

Varastohävikki on tänä vuonna ongelma

Porkkanan viljelyala supistui tänä vuonna kymmenen prosenttia viime vuodesta. Porkkana-alasta jäi myös nostamatta noin 10–15 prosenttia. Niinpä varastomäärä saattaa olla jopa yli viidenneksen keskimääräistä pienempi, Virtanen arvioi.

Myös laatu on vaihteleva, joten varastohävikkiä tulee olemaan. ”Porkkana loppunee jo maaliskuussa.”

Keräkaalista osa tuottajista sai jopa huippusadon, mutta pääsääntöisesti sato oli hieman keskimääräistä heikompi. Myös keräkoko on normaalia pienempi. Pulaa tulleekin teollisuuden kaipaamasta isokokoisesta kaalista.

Sipulin tilanne on vaikea, sillä nostamatta jäi kahdeksan prosenttia alasta, ja varastohävikki tulee olemaan tänä vuonna suuri.

”Erityisesti fusarium- ja harmaahometta on sipulilla runsaasti.”

Virtanen arvioi, että kotimainen sipuli loppuu jo toukokuussa, kun sitä yleensä riittää heinäkuulle.

JUHANI REKU

Puutarhoissa vetinen kesä kasvatti kohtuullisen sadon

Puutarhamarjat ja omenat kasvattivat kohtuullisen hyvän sadon sateisesta ja viileästä kesästä huolimatta. Tilojen väliset suuret erot ovat kuluneen kasvukauden erityispiirre.

Kasvukausi ei ollut lopulta niin huono kuin miltä aluksi näytti, kertoo toiminnanjohtaja **Hannu Salo** Hedelmän- ja marjanviljelijäin liitosta.

Sade haittasi erityisesti tori- ja tienvarsikauppaa. Sen sijaan ostoskeskuksissa ja marketin edustoilla kauppa kävi.

”Satokausi alkoi myöhemmin kuin aikaisempina vuosina. Vasta heinäkuulla päästiin kunnolla vauhtiin”, Salo kuvailee.

Sopivasti heinäkuun lopulla alkanut parin kolmen viikon poutajakso kiritti mansikkakauppaa. Samaan aikaan saatiin markkinoille vadelman pääsato.

Erityisesti Etelä-Suomessa päästiin myymään määriä, vaikka hinnat jäivätkin viime vuodesta.

Pohjois-Suomessa marjat kypsyivät myöhemmin eivätkä kuluttajat enää koulujen alkamisen jälkeen olleet ostoaikeissa liikkeellä.

Viime kesä tuotti 15 miljoonaa kiloa mansikoita eli parikolme miljoona kiloa edellisvuotta enemmän. Keskimääräinen veroton tuottajahinta oli 3,49 euroa kilolta.

Mustaherukka on tärkein kaupallisessa viljelyssä oleva herukka. Sitä poimittiin viime kesänä noin 1,7 miljoonaa kiloa, mikä on suurin piirtein saman verran kuin vuotta aikaisemmin. Tuoreen mustaherukan keskimääräinen tuottajahinta oli 2,02 euroa kilolta.

Puutarhavadelmia saatiin 840 000 kiloa. Määrä on noin 200 000 kiloa vuoden takaista suurempi. Keskimääräiseksi tuottajahinnaksi muodostui 7,92 euroa kilolta.

Omenoiden sadoksi Salo arvioi noin 5 miljoonaa kiloa eli suurin piirtein edellisvuoden verran. Sadosta noin miljoona kiloa on vielä tuottajien varastoissa odottamassa myyntiä, joten kilo- tai tuottajahintatietoa ei vielä ole käytettävissä.

MAIJA ALA-SIURUA

KARI SALONEN

Suurin osa mansikoista myydään tuoreina suoraan kuluttajille.

Kotimainen hunaja loppuu kesken

Kotimaista hunajaa ei riitä kaupoissa kevääseen saakka, arvio Suomen Mehiläishoitajain Liitto (SML).

Viime kesän hunajasato jäi vajaaseen miljoonaan kiloon, koska kylmä ja sateinen kesä vaikeutti mehiläisten lentoa ja medenkeruutta. Normaalikesinä hunajaa saadaan vajaat kaksi miljoonaa kiloa. Edellisen kerran alle miljoonan kilon on jääty vuona 1998.

Suomen Mehiläishoitajain Liitto kertoo saaneensa lisää jäseniä. Nyt niitä on hieman alle 2 000.

Mehiläistarhaajat **Aappo Valo** Keski-Pohjanmaan mehiläishoitajista ja **Jorma Sahinaho** Keski-Suomen mehiläishoitajista on palkittu vuoden parhaiden hunajien tuottajina. Valo voitti juoksevien hunajien ja Sahinajo kiteytettyjen hunajien sarjan.

Lajihunajien voiton vei **Auli Kontisen** lehmushunaja. Kontinen edustaa Stadin tarhaajia.

Palkinnot jaettiin 17. marraskuuta SML:n sadonkorjuuseminaarissa Joensuussa.

Vuoden paras hunaja -kilpailun voittajat valittiin 70 hunajanäytteen joukosta. Esiraati valitsi loppukilpailuun jokaisesta sarjasta 5 parasta, joista sadonkorjuuseminaarin yleisö äänesti parhaat.

MT